

BØGER
DU KAN

Blære

DIG MED

Nogle bøger giver respekt, andre ikke. Hvor blæret er det at kunne sige, at du har læst Lucinda Riley eller Jeffrey Archer? Gode bøger måske, men blæret er det ikke. Jeg har her samlet et beskedent udvalg af verdenshistoriens mange super blærede bøger.

Sæt kryds i boksen ud for de bøger, du har læst. Har du pladen fuld? Awesome!

Giovanni Boccaccio
Dekameron
1349-51

Syv kvinder og tre mænd fra det bedre florentinske borgerskab er på flugt fra pesten, og i ti dage fordriver de tiden med at fortælle hinanden historier. Det bliver til i alt 100 noveller, om alt fra kærlighed og utroskab til hævn og bedrag. Humoristiske, tragiske, erotiske og dramatiske. Novellerne har det hele og udgør en guldgrube af fortællinger i europæisk litteraturhistorie.

Hvorfor er det blæret? Dekameron er en grundsten og milepæl i den verdens prosa- og novelletradition.

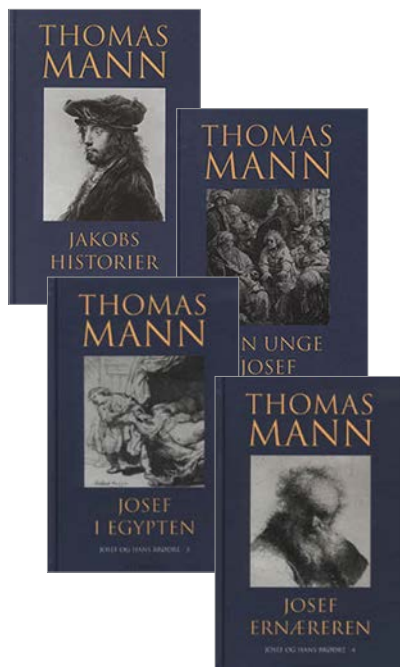
Har læst Vil gerne læse

Thomas Mann
Josef og hans brødre
1933-43

Nobelpristageren Mann var en af det 20. århundredes vægtigste forfattere og kendes især for monumentale værker som "Buddenbrooks", "Trolddomsbjergtet" og "Doktor Faustus". Alligevel er hans største bedrift tetralogien om Josef, der tager afsæt i fortællingen om Jakobs søn, som vi møder i Første Mosebog. De fire tykke bind er også noget af en mundfuld at komme igennem, men Thomas Mann er en første classes fortæller, hvis værker altid er en berigelse for den tålmodige læser.

Hvorfor er det blæret? At læse Mann kræver sin mand, og fortællingen om Josef kræver næsten en supermand. Men god er den altså!

Har læst Vil gerne læse

Lev Tolstoj
Krig og fred
1864-69

I 15 år har den stået i min bogreol. 1645 sider og på tysk. Og stadig ulæst. Alligevel regnes den for en af verdenshistoriens bedste romaner, med dramatik og action som "Iliaden", samtidig med at det også er en kærlighedsroman og et historisk epos. Kulissen er Napoleonskrigene i starten af 1800-tallet, hvor franskmændene angriber den russiske bjørn. Her møder vi soldater og aristokrater, stærke mænd og kvinder og i det hele taget et overdimensioneret persongalleri, som Tolstoj dog helt har styr på. Det er skønlitterær historieundervisning, når det er bedst, og samtidig et stjerneeksempel på gedigen romankunst. Tolstoj fik 12 børn, men blev efter en krise mere asketisk og sagde nej til både kød, alkohol, tobak og sex. Han inspirerede Mahatma Gandhi til tanken om folkeoprør med ikke-vold som middel og er både landsfader i Rusland og litterært ikon.

Hvorfor er det blæret? Det er et mildest talt digert værk med et voldsomt persongalleri. Og så er det måske verdens bedste roman.

Har læst Vil gerne læse

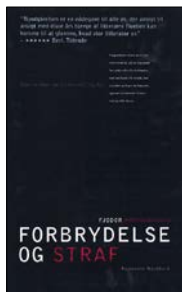

Fjodor Dostojevskij
Forbrydelse og straf
 1866

Rusland har en lang tradition for store fortællinger og dermed også store forfattere. En af de mest uomgængelige er Dostojevskij, hvis liv i sig selv er en roman værdig. Fattigdom, ludomani, benådning fra døden og straffearbejde i Sibirien. Alligevel - eller netop derfor - lykkedes det ham at gøre sit forfatterskab til et af litteraturhistoriens betydeligste og omfangsrigeste. Blandt de kendteste er "Forbrydelse og straf", hans første store roman, om studenten Raskolnikov, der slår en kvinde ihjel uden at vi helt får at vide hvorfor. Romanen er spændende som en krimi og med et persongalleri bestående af komplekse størrelser. Dostojevskij er psykologiens mester, og det beviser han her til fulde.

Hvorfor er det blæret? Fordi karaktererne er komplekse og ofte svære helt at komme til bunds i.

Har læst Vil gerne læse

Marcel Proust
På sporet af den tabte tid
 1913-27

Dette monstrum af en roman strækker sig over små 4000 sider, alt efter udgaven, og var franskmandens livsværk, bogstaveligt talt. De færreste har gennemført den maraton, det er at læse værket til ende, men mange har nok hørt om scenen, hvor fortælleren Marcel en vinteraften indtager en skefuld lindete med udblødt madeleinekage, hvorefter verden med ét bliver i farver, og minderne om hans barndom vælter frem. Scenen åbner op for fortællingen om hans liv fra barn til voksen, om hans indtræden i det mondæne samfund med baroner og prinsesser og - ikke mindst - hans forskellige kærlighedseventyr.

"På sporet af den tabte tid" er et voluminøst dyr med en i og for sig simpel handling. Men Prousts digressioner, store psykologiske indsigter, filosofien og ekstreme detaljegrader kombineret med lange, snørklede sætninger gør værket til et forpustende mesterværk af ubeskrivelig skønhed. Og tro det eller ej: Når du kommer til sidste punktum, får du lyst til at tage turen en gang til.

Hvorfor er det blæret? Fordi værket er enormt og kræver stor vilje og tålmodighed.

Har læst Vil gerne læse

Robert Musil
Manden uden egenskaber
 1930-42

"Manden uden egenskaber" er et monstrum på lige fod med Joyces "Ulysses" og Prousts "På sporet af den tabte tid", men knap så kendt. Musil påbegyndte skriveriet i 1921 og arbejdede på den i mere end 20 år, frem til sin død i 1942. Handlingen udspiller sig i det Østrig-Ungarske riges sidste dage, og manden uden egenskaber er den 32-årige matematiker Ulrich, der skal være med til fejringen af kejser Franz Josephs 70-års tronjubilæum.

Min egen tyske udgave er på over 2100 sider, som bliver mere og mere ulæselige for til sidst at ende i volapyk.

Hvorfor er det blæret? Fordi det er et metafiktivt pragtstykke og et modernistisk hovedværk.

Har læst Vil gerne læse

William Shakespeare

1564-1616

Ikke noget bestemt værk, bare Shakespeare. Der er bare noget særligt ved at kunne slynge ud, at man læser et værk af verdens mest kendte forfatter, englænderen, der gav os klassikere som "Hamlet", "Kong Lear", "Macbeth", "En skærsommernats drøm", "Romeo & Julie" og alle de mange andre.

Skal du slå et tykt søm i som prikken over dit blærerøvs-i, læser du ham selvfølgelig på originalsproget engelsk, hvor poesien i dramaerne fremstår endnu smukkere, og hvor Shakespeares humor, elegance og sproglige tvetydigheder løfter dramatikeren op på hans retmæssige piedestal.

Hvorfor er det blæret? Fordi han er legenden og kongen over alle andre forfattere. Punktum.

Har læst Vil gerne læse

Dantes guddommelige komedie

1307-21

Næsten en tredjedel af min udgave af bogen er noter, og det siger ikke så lidt. Dantes såkaldte "guddommelige komedie" er en milepæl i verdenslitteraturen og består af over 100 sange fordelt i tre hoveddele: Helvedet, Purgatoriet og Paradiset. Her følger vi den vildfarne Dante i selskab med digteren Vergil og siden hans elskede Beatrice på hans vandring gennem de tre dødsriger. Selvom værket er gammelt og skrevet på vers, er det relativt let læst, men kræver hjælp fra bogens noteapparat for at få større udbytte.

Hvorfor er det blæret? Fordi det er legendarisk middelalderlitteratur skrevet på vers.

Har læst Vil gerne læse

Miguel de Cervantes Saavedra Den sindrige ridder don Quixote de la Mancha

1605-15

Forgabt i datidens ridderromaner begiver den bedagede don Quixote sig ud på sit livs eventyr på sin gamle krikke Rozinante for at kæmpe for retfærdighed og bevise sin kærlighed for den under-skønne Dulcinea. Og så kæmper han selvfølgelig mod vindmøller og alt muligt andet sammen med sin tro væbner Sancho Pança.

"Don Quixote" er prototypen på den moderne roman, et digert værk, men morsomt, fantasifuldt og stadig uden udløbsdato.

Hvorfor er det blæret? Det er den vestlige kulturs moderroman, der har inspireret storværker som Flauberts "Madame Bovary" og Dostojevskijs "Idioten".

Har læst Vil gerne læse

Herman Melville Moby Dick

1851

Romanen åbner så smukt med Ismaels uudholdelige længsel efter havet. Han får hyre ombord på skibet Pequod regeret af den sagnomspundne kaptajn Akab, der er besat af tanken om hævn over kaskelothvalen Moby Dick. Denne store amerikanske roman er lige så vildt konstrueret som Akabs sind, og bogen er halvt roman, halvt encyklopædisk faglitteratur med beskrivelser af blandt andet hvalarter, skibstyper og den ikke helt stuerene besætning. At komme igennem denne knudrede roman kræver en dedikeret, målrettet - og måske lettere gal - læser, og det er da også først til allersidst, den egentlige kamp mellem mennesket og dyret udspiller sig. Men guldet venter for enden af regnbuen, og "Moby Dick" er ikke uden grund den måske største amerikanske klassiker, lige så legendarisk som hvalen selv.

Hvorfor er det blæret? Fordi det svarer til at læse Conrads "Mørkets hjerte" og et bind af "Den store danske encyklopædi" på samme tid.

Har læst Vil gerne læse

Samuel Beckett
Mens vi venter på Godot

1953

Irske Beckett stod nærmest i lære hos landsmanden James Joyce, og det modernistiske og absurde er træk, de begge har til fælles. Men hvor Joyce bare er sprogligt nysgerrig, virker nobelprisvindende Beckett nærmere skingrende gal. "Mens vi venter på Godot" er bare en af de mange værker, du kan blære dig med. I dette teaterstykke møder vi Vladimir og Estragon, der står på et øde sted og venter på Godot, og mens de venter, forsøger de at få de tiden til at gå. Selvom Becketts modersmål var engelsk, skrev han flere værker på fransk og oversatte frem og tilbage, bl.a. det udramatiske drama om Godot.

Hvorfor er det blæret? Fordi Beckett ikke er som andre og knap nok som sig selv. Han er gak i låget, og det er hans værker også.

Har læst Vil gerne læse

Inger Christensen
Sommerfugledalen

1991

Nogle forfattere er det bare mere blæret at læse end andre. Sådan er det også med generer. Den danske digter Inger Christensen tilhører lyrikkens absolutte elite og har med både "Sommerfugledalen", "Alfabet" og "Det" sikret sig en plads i den danske kanon.

"Sommerfugledalen" er en stramt komponeret, men lyrisk underskøn sonetkrans bestående af 14 vers plus en mestersonet, der består af første linje fra de foregående 14 vers eller sonetter. Det kræver sin kvinde sådan at gå i Shakespeares fodspor, men Inger Christensen lykkes til fulde. Hendes optagethed af matematiske principper kombineret med naturens forunderlighed kommer intet andet sted så fint til udtryk som i "Sommerfugledalen".

Hvorfor er det blæret? Fordi hun kombinerer matematiske systemer, musiske strukturer og sprogfilosofi på en helt unik måde.

Har læst Vil gerne læse

Gilgamesh

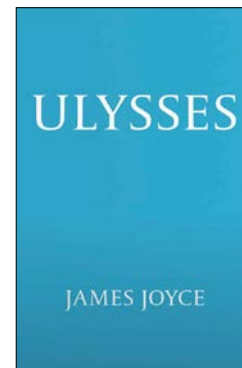
ca. 2100 fvt.

Det er her, litteraturen starter. Heltekvadet om den babylonske konge og superhelt har mere end 4000 år på bagen og får dermed Homer til at ligne en vårhare. Gilgamesh er en gigant, der vil være større. Han vil være berømt og udødelig, men da vennen Enkido dør, krakelerer han og ved ikke længere, hvem han er.

"Gilgamesh" er et storslået værk, der trods afstande i tid og sted stadig behandler tidløse emner som kærlighed og sorg, rastløshed og dødsangst, venskab og vildskab.

Hvorfor er det blæret? Fordi det er det ældste hovedværk i litteraturhistorien og et fundament for nutidens fortællekunst.

Har læst Vil gerne læse

James Joyce
Ulysses
1922

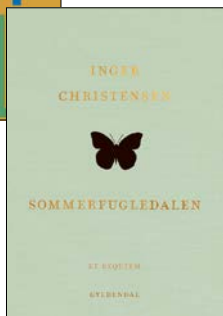
Hvert år den 16. juni fejres Bloomsday over hele verden, men særligt i Dublin, hvor irske Joyces monumentale bautasten af en roman foregår. Her følger vi anti-helten Leopold Bloom på hans færd gennem byens gader fra tidlig morgen til ud på natten, da han endelig vender hjem til sin utro hustru. Handlingen er enkel, men det er også det eneste simple ved denne litterære milepæl.

"Ulysses" er en mere nutidig og knap så helteagtig udgave af Homers klassiker "Odysseen", og Joyces mesterværk er alt andet end stramt komponeret som grækerens. Joyce er, ligesom Virginia Woolf, kendt for bevidsthedsstrømme, hvor ordene bare flyder frit og lettere tilfældigt som tanker. Og det er især sproget og det, der sker inde i menneskene, der er det centrale for værket og den primære grund til, at du skal læse "Ulysses".

Et must read inden du kaster dig over "Ulysses" er selvfølgelig "Odysseen" af Homer. Er "Ulysses" for nem? Så giv dig selv det ultimative blærerøvsstempel og læs den ulæselige og ikke oversatte "Finnegans Wake".

Hvorfor er det blæret? Fordi alene tanken om Joyces litterære tankeridt kræver mandsmod og masser af tilløb.

Har læst Vil gerne læse

Tusind og én nat

Samlingen af de kendte og elskede eventyr og sagn har en lang tilbivelseshistorie og er derfor svær helt præcis at årstalsbestemme. Det afhænger også af udgaven, som der efterhånden er mange af. "Tusind og én nat" har som ramme-fortælling kong Shahriyar, der som hævn over kvindekønnet gifter sig med et utal af kvinder og på bryllupsnatten slår dem ihjel. Men da det bliver den kloge Sheherazades tur, holder hun sig i live ved nat efter nat at fortælle eventyr for kongen. Aladdin, Harun al-Rashid og Sindbad Søfareren er blandt de mange klassikere i samlingen. I 2013 udkom en seksbinds udgave, og i 2016 kom en "best of" i form af bogen "1001 nats eventyr" redigeret af Sven Holm.

Hvorfor er det blæret? Du kender nok et par af eventyrene, men læs dem alle og få et unikt indblik i kultur og fortælletradition fra bl.a. Mellem-østen.

Har læst Vil gerne læse

Hermann Broch Vergils død 1945

Jeg røber ikke for meget, når jeg siger, at bogen handler om det sidste døgn i digteren Vergils liv, fra han anløber havnen i Brindisi til han næste dag overgiver sig til dødens klarhed. "Vergils død" er skrevet i kølvandet på to verdenskrige og er naturligvis ikke bare en kronologisk fortælling om digterens endeligt, men en større, nærmest metafysisk refleksion over kunsten, tilværelsen, livet og døden og alt derimellem. Vergil ønsker nemlig sit hovedværk, "Æneiden", destrueret, fordi værket forherliger Roms historie. På sit dødsleje må han erkende, at virkeligheden er større end som så.

Hvorfor er det blæret? Et af modernismens hovedværker, svært tilgængeligt, fabulerende og filosofisk.

Har læst Vil gerne læse

Wolfgang von Goethe Faust 1808

Ligesom Shakespeare er den alfaderlige tysker en af de absolutte pingere på litteraturens høje tinder. Alene navnet vækker ærefrygt, og kan man tilmed sige, at man har læst "Faust", bliver man båret rundt i byens gader bestrøet med rosenblade, forestiller jeg mig. Faustmyten er ikke tyskerens opfindelse, og fortællingen om Faust, der sælger sin sjæl til djævelen mod at få stillet sin tørst efter visdom, er velkendt. Men i Goethes version vædder Faust og Mefistofeles, om denne kan gøre ham tilfreds med sig selv og sit liv, og Mefistofeles tager ham derfor ud på en slags dansesrejse.

Hvorfor er det blæret? Fordi det er Goethe, og fordi det er skrevet på vers.

Har læst Vil gerne læse

Islændingesagaerne ca. 1200-1300-tallet

Der er selvfølgelig fuldt udsving på blærerøvsbarometeret, hvis du har læst alle sagaerne. Men mindre kan også gøre det, og man skal jo starte et sted. "Njals saga", "Egil Skallagrímssons saga" og alle de andre store fortællinger og totter/noveller vidner alle om skandinavernes mægtige kulturarv. De egentligt mundtlige fortællinger er skrevet uden litterære fiksfakserier og kan umiddelbart virke primitive og uraffinerede, men trods det at de er fyldt med vold, hævn, blod, retfærdighed osv., er sagaerne elementært spændende fortællinger om menneskets grundfølelser og slægters gang.

Hvorfor er det blæret? Fordi dette oldgamle guld vidner om vores litterære og kulturelle arvested, og det er godt at have med i bagagen.

Har læst Vil gerne læse

Udarbejder: Bibliotekar Jesper Just Nielsen

Illustrator: Imperiet

Udgiver: © BibMedia, Herlev 2020

Tryk: Nofoprint, Vallensbæk | Varenr.: 47112005